І. КРИНИЦЯ ЛЕОНТОВИЧА

...І він серед степу спинився, вслухаючись в гони і гони,
У луни і луни епохи, в сполохані людські серця.
Вони напливають — ці шуми, і думи, і гомони, й тони.
Немає для серця і пісні ані тишини, ні кінця.
Гармонія степу хвиляста, колосся співучі поклони,
Хорали могутнього неба, бриньлива ігра вітерця.
Хіба їх вмістити у звичні, усталені здавна канони?
Хіба для них стачить твойого маленького серця митця?

Вгамуйся, шукачу пісень сіроокий,
І вслухайся в себе, в свій світлий неспокій,
І шепіт єства тобі скаже, куди
Рушати, щоб рідних джерел таємниці
Пізнати.
Он поруч, в отой переярок зійди, —
Там світиться око видюще криниці,
Там моряться цямрин дубових ряди.
Одгорни кугу і руту,
Запашну розсунь траву
І криницю призабуту,
Ясноводну і живу,
Кимось добрим міцно вкуту
В землю вогку степову,
Там, хвилюючись, знайди.
Сивим, як пил, устами
Ти до неї припади
І щасливо, до нестями
Напийся музики криничної води.

Краплинка музики. І оживуть вуста.
Росинка музики. Бездонна глибина.
Сльозинка музики. Як плач землі, свята.
Криниця музики. Не вичерпать до дна

Її ні генію, ні вітру, ні літам,
І мандрівник жадливо вип'є там
Води, настояної вічністю й життям,
І догори в долонях піднесе
Почерпнуте звідтіль своє найкраще все,
Що в нього вглибилось, власкавилось, врослося,
Як стокоріння або стоголосся.
Струміння музики. Воно піде потоком,
Його не зміряти ані числом, ні строком,
Воно припливами росин, сльозин, краплин
Свій безупинний розливає плин,
Затоплює затоптані луги,
Розламує зчерствілі береги,
Переміняє вилежане ложе
І все-таки, хоч сповнене снаги,
Ніколи напоїть і втамувать не може
Жадоби духу, людської жаги,
За дужість всіх сягань, всіх благ здобутих дужчої,
Ненатлої, упертої, прагнущої
Ще більших злив, ще глибших дум і вод.
І от,
І от, братове, води ті глибокі,
Що в них, як мовить предківська щедрівка,
Краплинка кожна, кожна хвилька й цівка
Таїть в собі пісенність роки й роки, —
Пісенність і веселу, й сумовиту.
Ой, так було із початку світу,
Немов павутинки, пісні перевито,
З вітрами і квітами сплетено дзвінко.
Лети ж над степами! Співай над серцями,
Милуй нас, втішай нас, ясна павутинко!
Тоді ми з тобою світ обснуємо,
Світ обснуємо і наситимо,
І наситимо, і наповнимо!

Рушай же, посівальнику краси,
І в світ дарунком щедрим понеси,
Розсіявши, мов добрі зерна з жмені,
І радощів, і смутків голоси,
І гроз густі баси, і гімни піль зелені,
Й пасажі плавних рік, і срібну трель роси.
Нехай у величавій кантилені
Звучать земля, і люди, і часи.
Зведись, мандрівче! Глянь! Яка навкруг краса!
Який живлющий ключ б'є з надр багатих сховища!
І, мов орел, злітає в небеса
Жест регентської длані Леонтовича.
З глибинних дум своїх, з криниці переярку
Він викликає духів. Він чаклун.
З пісень і гомонів, із променів і лун
Над світом ставить світлозвучну арку,
Прозорчасту, розцвічену, тугу
Веселки семибарвної дугу.
Її стовпи, на обрії зіперті,
Небес вологих сяйне опертя,
Світ одмежовують од темряви і смерті
І знаменують вхід у музику й буття.
Під благовістям райдуги цієї
Стоїть він, сіроокий чоловік.
Яка йому хвала? Які його трофеї?
Пісні й життя. Пісні й життя навік.

II. НІЧ НА ІВАНА КУПАЛА. Прослухавши симфонію Л. Грабовського

...Настала ніч жаска і химородна.
Купальська ніч. Знамення і дива.
Кружляючи зіницями, голодна,
На трухлім дубі ухає сова.
Гризня і виск собачого весілля.
Жадливий крекіт любострасних жаб.
Ряхтить світилки між кути й бугилля, —

Підступна путь загрозливих приваб.
Сокира вабить вигостреним лезом.
Схопи! Змахни! Повалиться Івась.
Безодня й зойк. Гопак і регіт. Безум.
Здригнулись багна. Трясця почались.
Як синій мрець, на фосфоричне пнище
Стрибне, і скрикне, й зникне Басаврюк.
Він десь у хащах ще ричить і рище,
Але до скарбу не простягне рук.
А ти тягнись, зашпортуйся в ожині,
Шипшину шарпай, шаленій, шуми!
Торкнись її, обкованої скрині,
Хапай, витягуй з дряговиння й тьми.
Хай глупо грьопне, — відгуки зловісні,
Як змії, розповзуться увсебіч,
І тільки зірка, тільки відблиск пісні
Продзюркотить крізь лихомовну ніч.
Фантомним сяйвом папороті листя
Займеться, й квітка страшно спалахне.
Це пристрасті чи присуду провістя?
Вдивись у нього й не питай мене.
Не відповім. Хилюсь. Мовчу. Вслухаюсь
У лемент флейт і тріпотіння струн
І з себе чар зігнати намагаюсь,
Та чар владує мною, мов чаклун.
Хай розсвіте. Хай світанкове lento
Почую я й зрадію, бо збагну
Прадавньої замшілої легенди
Таку наївну й мудру таїну.

III. БРАЗІЛІАНА ВІЛЛА-ЛОБОСА

Як мрево південне, як далеч бездонна,
Нараз розгорнулась мелодій запона
І з перших же тактів і тонів прелюду
Розкрились, покірні творимому чуду,

Печалі і сни чужедального люду,
Його сподівання, легенди, химери, —
І легко піднісся, мов чад з-над пригашених вогнищ тапери,
Розколиханий, як деревце, хисткий, як димок срібноперий,
Тужний звук, марний клич, довга скарга посохлих саван.
Хто ж він, цей зайшлий горлай, цей зайда з незнаної ери,
Будитель савани, мовчання безмежного пан?
Чи почують його волоцюги цих місць — піонери —
Або запхнуті тишею вуха наляканих поселян?
Чи відповідь буде? Нема і відлуння. Обман.
Один він — самітний під небом пустельним, пекельним, смертельним,
Один — як обчухрана сонцем агава на пагорбі скельнім,
Один між запеклістю серця й кошмаром жари нерухомим,
Один перед спаленим степом, перед зловісним простором,
Кощавий, брунатний, обтяжений свойого бездолля огромом,
Підпертий лише надією, наче надламаним костуром.
Навкруг вражі зела, як леза, гранчасті, розлючені, глянцеві,
Скручені, наче спазмами, згризені, наче канцером,
Кактуси, вкуті в колючі, темно-зелені панцирі,
Бредуть по горбах, як убивці, як упирі, як бандеройси.
О горе, повірити поруху чи подиху — ошуканцеві!
Нема ніде й тропи. Нема ніде й води. Нема ніде й роси.
Дарма не вдивляйся в землю. Зітерлись на порох сліди.
Отямся, зведися і в пустку свій виклик, мов кулю, всади.
Встроми її в зяяння спеки, в скажене розжарене сяяння
І витисни з горла шершавого свій голос для пісні розмаяння,
Лише не піддайся розпачу, не підкорися розпаду,
І не вклонися демону, і не довірся господу.
Облудна минуща полегкість. Марудне волання розкаяння.
Слово, протни мовчання! Пристрасте, зринь над покорою!
Пісне, будь ніжною й доброю, розгніваною і суворою,
Встань перед зором людини не хворою фата-морганою,
В серце людини не втискуйся отруйливою ліаною,
Бо серцю не треба ні трути, ні забуття, ні лжі.
Заглянь йому просто в очі, любов'ю його освіжи,

Осяй його темне провалля, ключем продзюрчи крізь одчай,
Змочи його рани порепані, хліба й води йому дай,
Щоб смага розтала, щоб туга розмокла,
Щоб дужче співав серед степу кабокло,
Щоб пісня неона промчала пустелі...
Як владно й ласкаво спливають печалі віолончелі,
Як стримано й гордо рокоче під трепетом пальців гітара,
Як раптом реве тамбор-онса ричанням хрипким ягуара,
І трудно, немов з підземелля, виходять на світло гобої!
Моління людини про землю. Моління землі самої
Про людськість, і сім'я, і плідність, про ниву, вологу і колос.
Аж серце блаженно стенулось, аж розпеклось, аж схололось,
Коли огорнувся круг нього всесильний жіночий голос
І виспівав слово до нього, благаючи, ганячи, молячи
І душу оголену рянячи солодко й радісно-боляче!
Не бійся щасливого болю. Не відихляйся вбік.
Хай стане ще більш блаженно. Хай стане ще більш гаряче.
Ввіходь у танечне коло. Притиснись плечем в плече.
Стегном до стегна. Рукою до рук. Скоком у скік.
Крик!
Ох, до танцю бубон нам би,
Прудко вбігла на тічок,
В гарячкові ритми самби
Влити тіло, вгнати крок.
Втоптуй, хлопче-стокогонче,
Тупом п'ят червоний пил!
З пліч злітає риже пончо,
Наче кондор, змахом крил.
Та й пішли... Лунати пішли барабани
Над селищами, над віддалинами.
Вогнем запашіли майдани,
Пахіллям і смолами паленими.
Зімкнутись усім нам гуртом би,
Щоб іскрами злинули високо ми,
Щоб танець могутній кіломбо

Став гнівом, став здвигом — не вискоками,
Щоб грізно крізь темні століття
Вогненні сигнали виблискували.
Пильнуй же! Ломаччя і віття
До ватри, до жару, до приску вали!
Танцюй же кіломбо, хлопче!
Підплескуй кіломбо, дівча!
Хай землю ваш запал завзятіше топче.
Гуртом! Гуртом! Плече до плеча!
Танцюй, гарцюй, тупцюй, вертись
Вільніш, сміліш, крутіш!
Ще далі в даль, ще вище в вись
Аж до самих узвиш, —
З галяв, з майданів, з тирл, з узлісь
Скликаєш і кричиш...
І враз урвавсь крутіж.
І враз врубавсь рубіж.
І враз удар на злам, на зруб.
Рішуче вшестя труб.
Хода металу. Мідна путь.
Не шал безвольних орд.
І от в похід, і от в політ
Зове акорд, гряде акорд,
Підвівшись на весь зріст, —
І чую я, і чує світ
Гарчання хмар, циклону свист.
Наллялись труби вщерть. Зіп'явся звук в зеніт.
Гойднувсь з акордів звитий міст,
Скричав крізь бурю тромбоніст,
Шугнув останній шквал у зал,
Нестерпних круч сягнув фінал.
Обрушився, розсипався обвал,
Кінчилось щось дальнє, близьке й дороге
Останнім зітханням прощального вітру...

Врочисто і тихо закрив диригент
Том партитури на чорних долонях пюпітру.

IV. ГОЛОС ЕДІТ ПІАФ

Себе віддала своїй пісні. Вся віддалась. До кінця.
Перелюбились любові. Переболіли болі. Перехрипіли крики.
Склепивши, як в шалі оргазму, тяжкі від безсоння повіки
І чорними змивши сльозами липкий макіяж з лиця,
Любов'ю, піснями і смутком лишилась віднині й навіки
Віднині й лишилась красою, хай вбогою, хай жалюгідною,
Хай грішницею, на страждання кинутою горілиць,
З одвертістю майже безумною, безжальною і безстидною
Співаючи про кохання рзпачливих жартівниць.
Хто вона? Сірий горобчик, який під дахами Парижа
Про знайдені крихти любові, про хліба окрушки цвірінькає?
Я бачу її над юрбою — розп'ята, шалена, рижа,
Я бачу її монтаньяркою, французькою гнівною жінкою.
Я знаю: вона не стріляла у груди з залізним хрестом,
Тюремник Петена не краяв лице її влучним хлистом,
Вона не кривавила пальців, іржавий тягаючи злом,
Щоб ставити барикади на Сені за кожним мостом.
Я знаю, що до гільйотини, зятята й свята, як Франс Блок,
Вона не ішла, оголивши тоненькі шиї куток,
І радіопередатників не клала в солдатський мішок,
Але від своєї Франції не відступила й на крок.
І то Данієль ради неї конала в тифозній жарі,
Для неї про молодість світу писав перед смертю Пері,
Її своїм тілом прикрили розстріляні пролетарі,
І вкупі із нею вдивлялись Нотр-Даму химери старі
У місто, коли там ступали уздовж Єлисейських Полів
Не тіні мерців-гренадерів, а рештки півмерлих полків,
Які без надії, без зброї, без друзів, без слави, без слів,
Повіривши маршалам лживим, вертались до журних домів, —
Тоді і на глум, і на виклик за ними летів її спів.
Його ми вчуваємо й зараз, і будемо чути навік,

Це тужне жіноче ридання, визивний, озлоблений крик
Одної з покинутих женщин, дітей, стариків і калік
У літо падіння Парижа, в страшний сороковий рік,
Бо женщиною народу, дитиною злиднів Бельвілля,
Народженою в жовтім колі вуличного ліхтаря,
Була вона і на вершинах свойого могуття й безсилля,
Зоря почорнілого міста, а може й досвітня зоря.
Ніколи її я не бачив, але я собі навіюю
Цей образ, — худеньку жінку з устами як рваною раною.
Без пісні їй ким же бути? Розтоптаною повією?
Без Франції ким же їй бути? Німою жебрачкою п'яною?
Крізь семеро демонських кругів лихого паризького пекла
Вона перейшла й підвелася, базарних фіглярів дочка,
Розрадниця людського горя, сама від зрадливості стекла,
Лунка і тремтлива, як флейта; як бильце гвоздики, гнучка.
Мов бильце гвоздики, мов крильце колібрі, мов тільце бокалу,
Вона заіскрилась, заграла вона й замигтіла.
І стільки в ній пристрасті крилось, в ній стільки містилося шалу,
Що болю було їй вже мало, що вже не ставало їй тіла
І ось вона знову і знову в ліхтарному жовтому колі,
Звідтіль, з таєничості сцени, хитнувши куліс оксамит,
Виходить, — і падає промінь на плечі напудрені й голі,
На різко доторкнуте гримом лице хворобливе Едіт.
Вона простягає руки, блакитними жилами скручені,
Кігтистими, гострими пальцями, наче цвяхами, простромлені,
Над кабаретною ямою скарги свої замучені,
Ридання свої неприховані, ласки й обійми судомлені
Щедро і владно метнувши, ніжно й нещадно простерши.
Як опівнічна віщунка, порочна й пречиста пророчиця,
З цього нещасного роду іще не остання й не перша,
Звелася і заспівала, аж розпач у горлі клубочиться,
Аж серце роздряпане корчиться, аж сльози зафарблені точаться,
Аж в голові морочиться... Чого шансонетці хочеться?
О, як жадібно мариться, о, як багато тиснеться
В грудях у вас, бідна віснице

Людяності і ласкавості!
Ви зводитесь перед юрбою найбільше зі всіх людиною,
До стовбура сяйва прикутою, печальною жінкою,
Над залом, де гість захмелілий слізьми захлинувся й слиною,
Під'юджений саксофонами, розчулений "катеринкою".
Мілорде, здається, ви плачете? О, не ридайте, добродію, —
Це я не вам співаю, скаржусь у горі не вам.
Бийте мені свої оплески, вийте мої мелодії...
К чорту!.. Падам, падам!..

V. НЕЗАКІНЧЕНА СИМФОНІЯ ШУБЕРТА

Я звусь Франц Шуберт. Я вам зараз поясню,
Чим марю уночі, чим невсипуще сню,
Хоча запитую себе самого сам:
Чи довіряти снам? Чи звіритись ночам?
Так, я кричу вночі. Так, я мовчу й кричу
Крізь тьму і звуки тьми, крізь тугу й німоту.
Мій крик — подібний він до зашморгу й плачу,
Яким собі горлянку обплету.
Стою над ямою розчахнутого сну,
І риюся в своїм розбурханім єстві,
І міряю його незмірну глибину,
Де корені сплелись і мертві, і живі.
І розсуваються улежані шари
Забутих спогадів, зотлілих марень слід,
І розкривається на дні провалля хід
До ще темнішої, ще глибшої нори.
Вслухаючись в її підземний шурхіт, я
Кричу, й жахаюся, й не знаю, що звідтіль
На мене виповзе: чи сумнівів змія,
Чи вистрибне, немов тарантул, біль?
Заворушилося тяжке й кошлате щось, —
Розгорнутий барліг загрозливо двигтить,
Здригнулося єство і рвучко затряслось,
І розпач ворухнувсь, як збуджений ведмідь.

І я кричу й кричу, не знаючи того,
Що криками не віджену його,
Що він насунеться, повалить і зімне,
Роздряпавши нутро моє, мене...
І тільки зблиск вогню,
І тільки крок навстріч
Іще ледь-ледь просвіченому дню, —
І я пройду крізь тьму, крізь маячню і ніч,
І я, здмухнувши снів задушливий одвій,
Знов піснею дихну.
Немов зоря блаженна,
Немов досвітній світлий смуток мій,
Повисне в небесах мелодія пісенна.
Її не завершив? І завершать не смій,
Бо й закінчена вона є нескінченна.

VI. ВАЛЬС СІБЕЛІУСА В ЛЕНІНГРАДІ

Ніні

У запахи й шелести білої ночі,
У світлу, безсонну задуму алеї,
У парки старі на приморськім узбоччі
Ми входимо, повні печалі своєї.

Схилися, кохана, вслухайся й печалься, —
Вслухайся і в довгі літа, і в хвилини,
Коли у припливі журливого вальсу
Ми чуєм зітхання великого фінна.

Прозорість пригашеної світлотіні,
Прозорість на небі, на плесі, на серці,
Прозорість в сумирнім і журнім кружінні
Прошептаних скрипками вальсових терцій.

Турботливість і суєтність денна не тьмарить
Прозорої ясності передчування,
Що в нас, як прозріння, і світить, і марить,
І видною робить всю далеч кохання.

Який перламутровий відсвіт затоки,
Як води леліють сріблисті й лілові!
І ночі північні, музичні, високі
Назавше ввіходять у пам'ять любові.

VII. СЬОМА СИМФОНІЯ ШОСТАКОВИЧА

Багровий прах. Румовище будов,
Розчахнутих, розколотих, згорілих,
Де кров'ю стала ржа, де ржею стала кров,
Де жевріє ще жар в розкопах, як в горнилах.
По гиччю й залізяччю поміж стін,
Сахаючись, коли тріщать обабіч мури,
Ішов з юрбою я, ішов я не один,
Переступаючи баюри й кучугури.
Над нами вже не гримали громи,
Прозоро грала просинь вереснева,
Ричали тільки душі і доми
І чорнорукі корчились дерева.
Це попелище, грище вітру й смерт, —
Воно іще не вигасло дотла,
Серця ще не загоїлись роздерті,
Біда терзала, шарпала, пекла,
Але по-іншому вже формувались мислі,
По-іншому складалися труди,
Хоч гук ще гув з-за львівської гряди
Й розпачливо волали води Вісли.
Так, ми перемогли. Ми, переможці, йшли,
Піднесені, досвідчені, рішучі,
За Німану закровлені вали
І за Карпат сповиті димом кручі.

І по скорботній київській путі
У пропітнілій формі безпогонній,
У кирзовім розтоптанім взутті
Ми вкупі йшли, — ішли і ті, й не ті,
Ввіходячи у зал білоколонний,
Щоб там віддатись думі й красоті.
Чого ми прагли? Чи марення? Чи сну?
Куди ми рушимо, безсонні роботяги,
Від цих руїн в музичну далину?
Так тяжко витягти нас з бушування праху,
З надмірних діл, з невигаслого жару,
Незмовклого жалю, невитяжного страху,
Жахного згару Бабиного яру,
Від свіжих, виритих понад Дніпром могил, —
І все ж не тільки біль, не тільки прах і пил,
І все ж упевненість нових нежданих сил,
І зладнаних цеглин спокійно рівний крок,
І синювата сталь приварюваних кроків,
І душ спрямованих сміливий перевал...

Такими входимо в білоколонний зал,
Хоча не знаємо, чого від залу хочем,
Тіла на крісла трудно кладемо,
Уламками шершавих слів скрегочем,
Стрясаєм з пліч натруджених ярмо.
Ми всі були і схожі, й многоликі,
Всі — різних доль, і різних мов, і душ...
Ще не пора, схвильовані музики,
Вам вигравати, нам вчувати туш!
Нам часу ще нема й самих себе продумать
І заглядать безклопітно вперед.
Нам біль і спрага дихання ще тлумить,
Ще щирить зуби в кожнім з нас скелет,
Ще ми не знаємо, чому й навіщо входим
У зал, освітлений конвульсіями люстр,

Набитий сірим, змореним народом,
Зашумлений шептанням смаглих уст.
І все змовкає вмить, і все вщухає вмент.
Застигли скрипалі, завмерли трубачі,
І небувало зблідлий диригент
Хитається, по сцені ідучи.
І пристрасть, вибухнувши рвучко в дирижері,
Крізь млявий морок, голубу півтьму
Враз розчиняє нам високі й світлі двері
В світанок, що минув десь років три тому.
Немов поміж колон, поміж його акорди
По гармонійних сходах пропілей
Ввіходить в ранок люд, прекрасний, сильний, гордий,
Насправді годний імені людей.
Зарожевіла рань. Злотисте полудення.
Лілові сутінки. Солодка втома тіл.
Лягає синь, як віть гліцинії, на діл,
Розплескавши озер вечірнє зеленення.
І гра тонких хмарин. І радість. І натхнення.
І заходу розкішний небосхил.
І на сумирнім мирнім видноколі
Смеркової зорі прощально-мрійна тінь
На хвилях флейт спливає в далечінь
Поволі. Поволі. Поволі.
І тільки б гойдався ласкаво й замислено глиб,
І тільки б стелилася ніжно голублена тиша,
Коли забубнів поза обрієм глухий барабанний дріб.
Бездумна гупня, що ставала зухваліша і лютіша.
Дріб. Ще раз дріб. Ще раз стук. Ще раз зик.
Він простору прагне. Він прагне поширень.
Хрипко вигаркує: "Vorwärts!" Скрикує дико: "Sieg!
Erste Kolonne... Zweite Kolonne... Dritte Kolonne marschieren..."
Наступ потвор. Впертість убивць. Тупіт чобіт.
Ближчає. Дужчає. Глибшає. Тяжчає.
Б'є в світи. Б'є в степи. Б'є в зеніт.

Суне. Реве. Роззявляється пащею.
Плющить удари. Плещуть пожари.
Гуп. Грюк. Крик.
Машин заброньованих ромби.
Крізь небо прогвинчені бомби.
Sieg? Sieg? Sieg?
Я, загнаний, стояв над жовтопінним Доном,
Над неладом і гамом переправ,
І горлом, стиснутим злобою і прокльоном,
Ковтками жовчі подих свій глитав.
На рубежі судьби чапів і мучивсь так,
Таку нестерпну ніс в єстві своєму міць,
Що краще вивовзти з гранатою під трак,
На всохлу землю впасти горілиць,
Щоб остаточно в небо зазирнуть,
А потім — хруск, лахміття, каламуть.

Ні, я не впав. Я брів. Я потерпав на Волзі,
Коли сталевий шторм гатив об Сталінград.
Я думав, що тоді звалюсь на брук невдовзі,
Не вчувши і того, як втне мене снаряд.
Я смерті не шукав, та, думаю, від неї
І не тікав, хоч з нею не розставсь,
Хоч у піщане дно трясучої траншеї
Влипав, розпластувавсь, втискавсь.

Приволзька, вирвами порита, оболонь.
Тут суд і пруг життя. Нема путі назад.
Так стій же, Сталінград! Так бий же, Сталінград!
Батарея, вогонь! Батарея, вогонь!
Удар за ударом. Дужче і дужче.
Але ще не близько звитяжне грядуще.
Ще згинуть мільйони. Ще стогін і плач.
На штурм і на смерть ще покличе сурмач.
Але вже ясніє. Знов ранок настане.

О зорі досвітні! О зорі світання!
Багато ще буде стражденних доріг
До брам тріумфального Дня Перемоги,
Але її вість передчути він зміг,
Художник цей, з болю змарнілий і строгий.
Доми Ленінграда. Розторганий дах.
Нічних вартувань невсипущі пости.
Зубасті закопчені кліщі в руках
Хапати запалки, піском замести.
Пронизливий виск. Стукотня. Гуркотня.
Сліпучістю лінз пересічена даль.
А потім — задума жовтневого дня.
Пуста аудиторія. Ноти. Рояль.
І він, — він, примружуючись по-хлопчачому,
Нервово посіпуючи окуляри,
Вдивляється в те, що ми згодом побачимо, —
Завтрашній лик перемоги й покари.
Він бачить виразно, він чує громово
Велике, прекрасне, осяяне слово.
Його проректи. Не баритися довше.
Воно вже у серці, в акордах воно вже,
Воно вже у народі, воно вже в похдоді,
В своїй непоборній і радісній вроді.
Воно тут над нами, над зібраним людом
Похмурих киян і печальних киянок,
Воно всіма нами сотвореним чудом
Звелося, як людства невиданий ранок.
Хай морок руїн навкруги ще вирує,
Хай куряву й кров ми з обличчя не стерли,
Та вірили, та знаєм — то не марно, не всує
Кривавились, бились, боролись і мерли.

Наш змучений Київ з лиця свого витре
Сліди, що лишила роз'ярена сповідь.
Промовили те Ви, товаришу Дмитре,

Що кожен із нас у душі своїй мовить —
Про горя минучість і про життєтворність.
Симфонії Сьомої журна мажорність.
Натхненність цього музиканта тривожного,
Худенького, змореного громовержця, —
Вона об'єднала нас, кожного й кожного,
Розпечене серце впаявши до серця.

О музики благословенна соборність!